

Dårlig tannhelse som barn gir oftere hjerte- og karsykdom som voksen

Foto: iStock

Hull i tennene og tannkjøttbetennelse i barndommen kobles sammen med markant høyere forekomst av hjertestans, hjerneblødning og åreforkalkning i voksenlivet, i en studie ved Københavns Universitet.

Ved å analysere data for 568 000 personer født på 1960- og 70-tallet har forskerne funnet at barn med dårlig tannhelse har opptil 45 prosent høyere forekomst av hjerte- og karsykdom som voksne, heter det i en pressemelding.

– Vi mistenker at det at kroppen blir utsatt for høye betennelsesnivåer i form av tannkjøttbetennelse og karies i barndommen kan påvirke hvordan kroppen senere i livet reagerer på betennelse, sier Nikoline Nygaard som er postdoc ved Odontologisk Institutt ved Københavns Universitet.

Teorien underbygges av flere andre studier som har funnet en sammenheng mellom tannkjøttbetennelse eller periodontitt og hjerte- og karsykdom. World Heart Federation har laget en konsensusrapport som påpeker at det er sterke bevis for at periodontitt øker risikoen for hjerte- og karsykdom. Rapporten antyder at bakterier fra tannkjøtt sykdom kan forårsake systemisk

inflammasjon andre steder i kroppen, som fremskynder åreforkalkning.

Nygaard og hennes kolleger har i en annen studie undersøkt sammenhengen mellom tannhelse og diabetes type 2 og også her funnet en sammenheng. Her hadde barn med alvorlig tannkjøttbetennelse opp til 87 prosent høyere forekomst av diabetes type 2 og barn med mye karies 19 prosent høyere forekomst.

Siden livsstil antas å ha stor innvirkning på økt forekomst av hjerte- og karsykdom og diabetes type 2 har forskerne justert tallene for utdanningsnivå, fordi det er en tendens til at høyere utdanning har sammenheng med at en lever både sunnere og lengre.

Vi kan ikke utelukke at livsstil spiller en vesentlig rolle, men selv etter å ha tatt høyde for utdanningsnivå er forekomsten av hjerte- og karsykdom markant, sier Nygaard.

Selv om studien ikke kan si noe om årsakssammenhengen kan den indikere et stort potensial for forebygging. Særlig sett i lys av at karies blant barn er den mest utbredte sykdommen på verdensbasis og at både karies og tannkjøttbetennelse relativt lett kan forebygges med grundig tannpuss.

– I Danmark bærer 20 prosent av barn og unge 80 prosent av byrden med registrert tannsykdom. Hvis vi kan finne en markør for hvilke individer som blir rammet av ulike sykdommer som voksne kan man gjøre en særlig innsats for å forebygge hos den befolkningsgruppen. Det kan gi en helsegevinst langt inn i voksenlivet, sier Merete Markvart som er lektor ved Odontologisk Institutt ved Københavns Universitet og medforfatter i studien.

Hun fremhever at tannkjøttbetennelse generelt er underbelyst forskningsmessig,

til tross for at det er meget utbredt blant barn og unge.

– Det er ikke sånn at du kan løse problemet med hjerte- og karsykdom ved å behandle barns tenner. Men dersom vi målretter innsatsen mot spesifikke grupper, kan vi skyve mange mennesker i riktig retning ved å forbedre tannhelsen, sier Markvart.

Fortsatt refusjon for lab-analyser rekvirert av helprivate

Foto: iStock

Regjeringen snudde etter høringsrunden og vil ikke gå videre med forslaget om å avvike refusjon for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere som ikke har avtale med det offentlige.

– Høringen viste at det er behov for å se mer helhetlig på hvordan den offentlige dekningen av analyser kan gjøres mer effektiv og målrettet. Det var også bekymringer knyttet til mulige konsekvenser for analyser av allmennfarlige smittsomme sykdommer, kreft og annen alvorlig sykdom, samt at forslaget kunne bidra til større sosiale forskjeller særlig innen tannhelse. Regjeringen går derfor ikke videre med forslaget om å avvike refusjon for laboratorieanalyser for private uten avtale nå, sier helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre i en pressemelding.

TannSpes

TannlegeSpesialistene i Oslo

Invitasjon til strategisk henvisningssamarbeid

TannSpes søker samarbeid med **3–5 utvalgte klinikker i Oslo-området**.

Ambisjon: Fra 5–10 henvisninger årlig.

- Dere får:**
- Direktelinje til kjevekirurg
 - Årlig fagseminar
 - Hospitering hos kjevekirurg inntil to dager i året
 - Kostnadsfritt Straumann protetikk-kit ved behov

Interessert? Send e-post til karl@tannspes.no

TannSpes AS – Holmenveien 5G, 0374 Oslo – 22 20 50 50 – post@tannspes.no

Helse- og omsorgsdepartementet sendte forslaget på høring i november i fjor. Forslaget gikk ut på at det bare skulle gis refusjon for laboratorieanalyser dersom helsepersonellet som rekvirerte analysene var en del av de offentlige helse- og omsorgstjenestene. En konsekvens ville være at analyser rekvirert av helprivate tilbydere uten avtale med det offentlige måtte betales av pasientene.

Sjukefråværet på OD er nesten dobbelt så høgt som gjennomsnittet på UiO

Foto: Uniforum

Det er det legemelde sjukefråværet som går mest opp på Det odontologiske fakultetet, skriv universitetsavisa Uniforum i mars.

– Me vil ta det på største alvor og sjå nærare på grunnen til det, lovar fakultetsdirektør Karen Marie Ulshagen. Dei tillitsvalde peikar på fleire årsaker til sjukefråværet.

Talet for sjukefråvær ligg på 8,13 prosent blant alle dei tilsette på odontologi i 2025, medan talet var på 4,76 prosent i gjennomsnitt for alle UiO-tilsette. Det er også høgare enn det generelle sjukefråværet i Noreg som låg på 6,57 prosent i desember 2025. Då var det ein nedgang på 2,7 prosent frå året før.

– Det eigenmelde fråværet er ikkje høgare hos oss enn hos andre på UiO eller i Noreg. Det er det legemelde fråværet som er gått opp, understrekar Ulshagen.

Ho varslar også at fakultetet vil sjå på om det er grupper av arbeidstakarar som har større problem enn andre. Etter hennar oppfatning kan også ting som har skjedd på arbeidsplassen, vera medverkande til det høge talet på sjukefråvær.

– Me har vore i ein situasjon med vanskeleg økonomi som me no har fått i balanse. Ein del stillingar er det ikkje sett nye folk i, og då blir det meir krevjande for dei som er igjen. Ingen er sagt opp. Me vil setja inn vikarar raskare der det er høgt fråvær, lovar ho.

Fakultetsleiinga vil også samarbeida med andre for å få gjort noko med sjukefråværet.

– Me har løpande samarbeid med hovudverneombodet på OD pluss lokale verneombod. Denne saka blir drøfta med tillitsvalde og med LAMU (lokalt arbeidsmiljøutval). Me set i gang arbeidsmiljøundersøkingar i tillegg til ARK. Me vil finna ut om det er andre faktorar som kan forklara sjukefråværet, fortel ho.

Fagforeiningane ved Det odontologiske fakultetet, Norsk tjenestemannslag (NTL i LO), Akademikerne og Forskerforbundet er samstemmige i at grunnen til det høge sjukefråværet kan ha noko å gjera med dårleg økonomi, endringar i bemanninga og måten OD er organisert.

Flere er bekymret for helsetjenestene

Seks av ti nordmenn tviler på at helsevesenet vil klare å møte utfordringene i årene som kommer og etterlyser mer bruk av private og ideelle aktører for å avlaste presset på det offentlige.

Helsepolitisk barometer gjennomføres årlig av Kantar og måler befolkningens holdninger i helsepolitiske spørsmål. Årets barometer er basert på svar fra 2 036 respondenter og ble lansert 19. mars.

Nå tviler seks av ti nordmenn på at det offentlige helsevesenet vil være i stand til å dekke samfunnets fremtidige behov for helse- og omsorgstjenester uten hjelp fra private. Det er en økning på 16 prosent fra 2020.

I undersøkelsen kommer det også frem at tre av fire nordmenn (75 %) mener at dersom man får hjelpen man trenger gjennom de offentlig finansierte helsetjenestene, spiller det ingen rolle om det er private, ideelle eller offentlige aktører som leverer helsetjenestene.

Eva Fosby Livgard, avdelingsleder i Kantar og ansvarlig for Helsepolitisk barometer, påpeker at mange gir uttrykk for at helsetjenesten står foran et veiskille, der dagens organisering og ressursbruk ikke fremstår som bærekraftig i møte med økende behov.

– I årets undersøkelse uttrykker befolkningen bred støtte til økt bruk av private og ideelle aktører for å avlaste den offentlige helsetjenesten, særlig når ventetidene blir lange, sier Livgard.

Undersøkelsen viser videre at kun 20 prosent kjenner til fristbruddordningen. Når denne pasientrettigheten blir forklart mener imidlertid 84 prosent at det er viktig at den videreføres.

Undersøkelsen viser også at 62 prosent er urolige for at dårlig sykehusøkonomi kan føre til strengere prioriteringer som kan gi utsatt innføring av nye medisiner og behandlinger.

Datainnsamlingen er gjort mellom 16. desember 2025 og 8. januar 2026.

Undersøkelsen er gjennomført i samarbeid med Aleris Helse, Apotekforeningen, Helsedirektoratet v/Aldersvennlig Norge, Norges astma- og allergiforbund, Norsk Osteopatforbund, Norsk Sykepleierforbund, MSD, NHO Geneo, Optikerbransjen, Psykologforeningen og Pårørendealliansen.

DOKUMENTERT KLINISK EFFEKT MED LUMORAL®

Ny randomisert klinisk studie viser forbedrede resultater med Lumoral®
Scan QR-koden for studien – og kontakt oss på post@teriamed.no

